

6. marts 2019

18/00369

ENERGIKLAGENÆVNETS AFGØRELSE

Delvis stadfæstelse af Energistyrelsens afgørelse af 13. september 2017 om energimærkning af ejendom

ENERGIKLAGENÆVNET

NÆVNEHUS

Toldboden 2

8800 Viborg

Energiklagenævnet har modtaget en klage fra Botjek A/S (herefter klager) over Energistyrelsens afgørelse af 13. september 2017 om energimærkning af ejendom.

Tlf. 72 40 56 00

CVR-nr. 37 79 55 26

EAN nr. 5798000026070

ekn@naevneneshus.dk

www.naevneneshus.dk

Energiklagenævnet stadfæster Energistyrelsens afgørelse med de ændringer, der fremgår af nævnets begrundelse nedenfor. Energiklagenævnet op hæver samtidig Energistyrelsens afgørelse om, at afvigelserne medfører en påtale.

Nævnets sammensætning

Nævnets formand og dommer Peter Ulrik Urskov
Seniorforsker og civilingeniør Kirsten Engelund Thomsen
Professor Per Kvols Heiselberg

1. Klagen til Energiklagenævnet

Energiklagenævnet modtog den 10. oktober 2017 en klage fra Botjek A/S (herefter klager) over Energistyrelsens afgørelse af 13. september 2017. Ved afgørelsen tog Energistyrelsen stilling til energimærkning nr. XXX for ejendommen beliggende XXX.

Sagen drejer sig om, hvorvidt klager har fulgt de gældende regler for energimærkning af bygninger, og om overtrædelsen af reglerne skal medføre en påtale, jf. energimærkningsbekendtgørelsens¹ § 41, stk. 2.

2. Sagens oplysninger

Energistyrelsen fører tilsyn og kvalitetssikring med overholdelsen af reglerne om energimærkning af bygninger. I den forbindelse har Energistyrelsen foretaget en stikprøvekontrol af tilfældigt udvalgte energimærkningsrapporter.

Den omhandlede energimærkningsrapport var en af de tilfældigt udvalgte

¹ Bekendtgørelse nr. 1027 af 29. august 2017 om energimærkning af bygninger.

energimærkningsrapporter, som blev kontrolleret ved teknisk revision den 27. november 2016.

Energistyrelsen traf herefter den påklagede afgørelse.

3. Energistyrrelsens afgørelse

Energistyrelsen traf den 13. september 2017 afgørelse om, at klager ikke havde fulgt de gældende regler for energimærkning af bygninger, og at overtrædelsen af reglerne skulle medføre en påtale. Energistyrelsen pålagde derfor klager at berigtige energimærkningsrapporten for bygningen, jf. energimærkningsbekendtgørelsens § 41, stk. 1-2 og 4.

Energistyrelsen lagde i den forbindelse særligt vægt på følgende:

Registrering af gulve, kældervægge og lofter (ref. nr. 3-5):

- Alle flader med varmetab skal identificeres og beskrives. Transmissionsarealer skal opmåles efter DS418 (Dansk standard for beregning af bygningers varmetab), og U-værdier skal angives, jf. håndbogens² kap. 7.2 og tabellerne i håndbogens kap. 9.
- Energistyrelsen vurderer på baggrund af teknisk revisors registreringer, at klager har anvendt forkerte beregningstal, hvilket medfører, at transmissionstabet ændres.
- Klager har registreret en b-faktor på 0,7 for gulv imod uopvarmet kælder, hvorimod teknisk revisor har registreret en b-faktor på 0,5.
- Klager har registreret en b-faktor på 0,5 for skillevægge i uopvarmet kælder, hvorimod teknisk revisor har registreret en b-faktor på 0,7.
- Klager har registreret 70,90 m² loft, hvorimod teknisk revisor har registreret 80,20 m².
- Energistyrelsen finder, at det er en alvorlig fejl, at der ikke er registreret korrekt konstruktionsopbygning.

Registrering af fundament og kælderydervægge (ref. nr. 6-7):

- Ved registrering af U-værdier kan enten DS418 eller tabellen i håndbogens kap. 9.4.3 benyttes. Regnes U-værdier ud fra DS418, skal energikonsulenten også beregne linjetab om vinduer og fundamenter ud fra DS418, jf. håndbogens kap. 7.2.4 og 9.4.1.

² Bilag 1 til bekendtgørelse nr. 1759 af 15. december 2015 om Håndbog for Energikonsulenter (HB2016). Håndbogen kan læses på www.retsinformation.dk.

- Energistyrelsen vurderer på baggrund af teknisk revisors registreringer samt klagers kommentarer i høringssvaret, at der er anvendt et forkert linjetab for fundamentet og kælderydervægge.
- Klager har for fundamentet registreret tab på 0,8 W/mK og 0,63 W/mK samt en b-faktor på 0,7, hvorimod teknisk revisor har registreret tab på 0,42 W/mK og 0,70 W/mK samt b-faktor på 1,0
- Klager har for kælderydervægge registreret U-værdier på 3,47 og 0,69, hvorimod teknisk revisor har registreret U-værdier på 1,11 og 0,49.
- Energistyrelsen finder, at det er en alvorlig fejl, at U-værdier og linjetab ikke er registreret korrekt.

Registrering af kedel (ref. nr. 8):

- Energikonsulenten skal gennemføre energimærkning ved at anvende standardværdier for kedlens egenskaber. Som inddata til programmet kan fabrikantens data benyttes, jf. håndbogens kap. 8.3.1, stk. 4.
- Energistyrelsen vurderer på baggrund af teknisk revisors registreringer, at kedlens data fra fabrikantens hjemmeside sammen med standardværdier fra håndbogen skal anvendes. Energistyrelsen vurderer endvidere, at kedlen er at sammenholde med en nyere kondenserende gaskedel.
- Klager har registreret en ældre kondenserende kedel med P_n på 20 kW, T_{min} på 33°, blæser på 100 W og Aut på 0 W, hvorimod teknisk revisor har registreret en nyere kondenserende kedel med P_n på 15 kW, T_{min} på 0°, blæser på 49 W og Aut på 4 W.
- Energistyrelsen finder, at det er en alvorlig fejl, at der er registreret forkerte data for kedlen.

Registrering af varmfordeling (ref. nr. 9):

- Konstruktionsdele med indlagt varme skal registreres selvstændigt. Der kan dog ses bort fra gulvvarme i rum, der samlet udgør mindre end 10 % af det samlede areal eller i rum under 10 m², jf. håndbogens kap. 7.2.1, stk. 5, kap. 8.8 samt tabel 9.14.2.
- Klager har for varmfordelingen registreret et temperatursæt med en fremløbstemperatur på 60 °C og en returtemperatur på 40 °C. Teknisk revisor har registreret et temperatursæt med en fremløbstemperatur på 70 °C og en returtemperatur på 40 °C.

- Energistyrelsen vurderer på baggrund af teknisk revisors registreringer, at det mest korrekte temperatursæt for varmfordelingen er 70/40 °C.
- Energistyrelsen finder, at det er en mindre fejl, at der er anvendt et andet temperatursæt.

Registrering af varmt brugsvand og cirkulationsrør (ref. nr. 11-12):

- Anlæg til varmt brugsvand skal registreres entydigt, jf. håndbogens kap. 8.9.2, stk. 2. Rørisoleringens tykkelse skal registreres og beskrives jf. håndbogens kap. 8.9.3, stk. 4.
- Energistyrelsen vurderer på baggrund af teknisk revisors registreringer, at der er registreret forkerte effekter for brugsvandspumpe samt for rørisoleringens tykkelse.
- Klager har for varmt brugsvand registreret P_{max} på 8 W og F_p på 0,5, hvorimod teknisk revisor har registreret P_{max} på 9 W og F_p på 1.
- Klager har for cirkulationsrør registreret 17 meter med tab på 0,18 W/mK og b-faktor på 0,7, hvorimod teknisk revisor har registreret 10 meter med tab på 0,21 W/mK og b-faktor på 0,7 samt 7 meter med tab på 1,03 W/mK og b-faktor på 0,5.
- Energistyrelsen bemærker, at det vægtes højt, at håndbogen anvendes i størst mulig omfang, og at det er en alvorlig fejl, at cirkulationspumpe og isolering af rør ikke er registreret korrekt.

Herudover henviste Energistyrelsen til de fejl og mangler, der blev konstateret ved teknisk revision.

Registreringsfejlene gav samlet set numeriske afvigelser i energirammeberegningen på 28 %. Fejlene udlignede til dels hinanden, hvorfor den samlede lineære afvigelse var på 5 %.

4. Klagers bemærkninger

Klager ønsker, at Energistirelsens afgørelse ophæves. Til støtte for klagen har klager navnlig anført følgende:

- Teknisk revisor og Energistyrelsen har lavet en række fejl, og dette bør ikke resultere i en påtale for klager.
- Teknisk revisor har givet energimærkningsrapporten 85 point, hvilket bør indikere en god kvalitet.

- Klager har opgjort de korrekte afvigelser til en numerisk afvigelse på 20 % og den samlede afvigelse til 7 %.
- Klager berigtiger gerne energimærkningsrapporten, men mener ikke, at en påtale er berettiget i denne sag.

Vedrørende registrering af gulv imod uopvarmet kælder (ref. nr. 3):

- Eftersom træbjælkelag med lerindskud har en væsentligt lavere U-værdi end træbjælkelag uden lerindskud, er det naturligt at antage, at en konstruktion med lerindskud kan betragtes som værende isoleret i forhold til valg af b-faktor. Teknisk revisor skriver selv, at "så vidt han ved, er der ikke nogen fast grænse for, hvornår noget kan betragtes som værende isoleret". Hvis Energistyrelsen har besluttet sig for, at lerindskud ikke er at betragte som isolering, bør det noteres i oversigten over konstruktioner i håndbogen.

Vedrørende registrering af skillevægge i uopvarmet kælder (ref. nr. 4):

- Der er 20,1 m² væg mod uopvarmet rum i kælderen. Grunden til, at der her er anvendt b-faktor 0,5, er, at konstruktionen er uisoleret. I håndbogen står der for bygningsdele mod uopvarmet rum - kældervæg mod uopvarmet kælder: "Som for etageadskillelsen". Ved etageadskillelsen afhænger b-faktor af, om denne er isoleret eller ej - ergo må b-faktor for kældervægge også afhænge af, om denne er isoleret eller ej.

Vedrørende registrering af fundamentet (ref. nr. 6):

- I henhold til håndbogens kap. 9.4.3 gælder værdien 0,42 først ved en jorddækning på 2 m, og dermed ikke i dette tilfælde. Værdien på 0,8 er derfor korrekt, om end b-faktoren skulle have været 1.

Vedrørende registrering af kedel (ref. nr. 8):

- Kedlen er, ifølge oplysninger fra ejeren, fra 2005, og der foreligger ikke data fra kedeleftersyn. Data for kedlen vælges derfor fra håndbogen som en "ældre gaskondenserende (mere end 10 år)". De data, som teknisk revisor har fundet i databladet, var måske korrekte for 12 år siden, men eftersom de ikke kan bekræftes af data fra kedeleftersyn, er det mest sandsynligt, at kedlens effektivitet i dag svarer til data fra håndbogen. Det bør altid være korrekt at vælge kedeldata fra håndbogen, som stemmer overens med kedlens alder, medmindre der foreligger servicereport, der tydeligt siger noget andet.

Vedrørende registrering af varmfordelingen (ref. nr. 9):

- Det er korrekt, at temperatursættet ikke bør justeres pga. 4-5 m², men hvis selve gulvvarmearealet også er talt med i afvigelsen, så er dette en fejl fra teknisk revisor, eftersom det ikke er en fejl at medregne små arealer med gulvvarme.

Vedrørende registrering af varmek fordelingsrør (ref. nr. 10):

- B-faktorfejlen er knyttet til ref. nr. 3 og ændringen skal derfor medregnes der og ikke her. Teknisk revisor skriver: "der er ikke i ordningen lagt op til hensyntagen til lambda-værdier i U-værdi beregningen". Det giver ingen mening, at vi på nogle punkter (fx kedel) skal gå i detaljer og gennemse nettet for oplysninger, mens vi andre steder får straf for at anvende præcise værdier.

Vedrørende registrering af varmt brugsvand (ref. nr. 11):

- Cirkulationspumpen er med Autoadapt og er pr. definition ikke i konstant brug, derfor kan det ikke være rigtigt, at der skal anvendes Fp på 1. I henhold til håndbogens kap. 8.9.2, stk. 21, kan driftstid sættes til 1 = 100 %, men skal ikke.

Vedrørende registrering af cirkulationsrør (ref. nr. 12):

- B-faktorfejlen er knyttet til ref. nr. 3, og ændringen skal derfor medregnes der og ikke her.

5. Energistyrelsens bemærkninger

Energistyrelsen har fremsat følgende bemærkninger til klagen:

- I henhold til energimærkningsbekendtgørelsen er det afgørelser truffet af Energistyrelsen, der kan påklages til Energiklagenævnet.
- Energistyrelsen har i afgørelsen lagt teknisk revisors vurdering til grund ved afgørelsen sammen med de bemærkninger fra energikon-sulenten, der er fremkommet under høringen.
- Klagepunkterne 4, 5, 6, 8 og 11 er ikke kommenteret under høringsfasen og er dermed ikke med i grundlaget for energistyrelsens afgørelse.

6. Ejendommens ejers bemærkninger

Ejeren af ejendommen har ikke fremsat bemærkninger til klagen og oplyser, at ejendommen er erhvervet med nedrivning for øje, hvorfor energimærkningen ikke har haft betydning ved købet af ejendommen.

7. Retsgrundlaget

Retsgrundlaget fremgår af bilag til denne afgørelse.

8. Energiklagenævnets begrundelse for afgørelsen

Indledningsvist bemærkes, at Energiklagenævnet har kompetence til at behandle klager over afgørelser truffet af Energistyrelsen, jf. energimærkningsbekendtgørelsens § 40, stk. 1. Det har ingen betydning for Energiklagenævnets prøvelse af afgørelsen, om et forhold har været påtalt af klager over for Energistyrelsen under Energistyrelsens behandling af sagen. Det afgørende for Energiklagenævnets kompetence til at behandle spørgsmålet er, om forholdet er omfattet af Energistyrelsens afgørelse.

Da Energistyrelsen i den påklagede afgørelse lægger resultaterne af teknisk revisors gennemgang af ejendommen til grund, er disse resultater en del af Energistyrelsens afgørelse. Energiklagenævnet kan derfor behandle klagen.

De enkelte klagepunkter er behandlet herunder.

Ref. 3: Registrering af gulv mod uopvarmet kælder:

Energiklagenævnet er enig med teknisk revisor og Energistyrelsen i, at etageadskillelsen mod uopvarmet, uisoleret kælder skal registreres som uisoleret med en b-faktor på 0,5, jf. håndbogens kap. 9.6.2.

Energiklagenævnet kan således tilslutte sig Energistyrelsens vurdering af, at lerindskud ikke medfører, at etageadskillelsen anses for isoleret.

Ref. 4: Registrering af skillevejge i uopvarmet kælder:

Energiklagenævnet er enig med teknisk revisor og Energistyrelsen i, at skillevejge, der vender imod uopvarmede og uisolerede rum, hvor etageadskillelsen er isoleret, skal registreres med en b-faktor på 0,7, jf. håndbogens pkt. 9.6.2.

Energiklagenævnet har ved vurderingen lagt teknisk revisors registreringer til grund.

Ref. 6: Registrering af linjetab ved fundamentet:

Energiklagenævnet er ikke enig med teknisk revisor og Energistyrelsen i, at linjetab for fundamentet i henhold til håndbogens kap. 9.4.3 skal opgøres med 16,5 meter med et tab på 0,42 W/mK.

Energiklagenævnet har herved lagt vægt på, at teknisk revisor har registreret, at kældergulvet befinder sig 1-2 meter under jordniveau. I henhold til håndbogens kap. 9.4.3 skal linjetab på 0,42 W/mK anvendes, når der er over to meters jorrdækning, hvorimod et linjetab på 0,8 W/mK skal anvendes, når der er under to meters jorrdækning.

Da kældergulvet befinder sig 1-2 meter under jorrdækningen, finder Energiklagenævnet, at det er mest korrekt at anvende et linjetab på 0,8 W/mK.

Energiklagenævnet giver derfor klager medhold for så vidt angår dette kla-

gepunkt.

Ref. 8: Registrering af kedel:

Energiklagenævnet er ikke enig med teknisk revisor og Energistyrelsen i, at kedlens data skal suppleres med håndbogens data for en nyere kondenserende kedel, jf. håndbogens kap. 9.9 og 8.3.1, stk. 4.

Energiklagenævnet bemærker hertil, at der på grund af kedlens alder ikke er grundlag for at tilsidesætte energikonsulentens vurdering af kedlen som en ældre kondenserende kedel.

Energiklagenævnet giver derfor klager medhold for så vidt angår dette klagepunkt.

Ref. 9: Registrering af varmfordeling:

Energiklagenævnet er enig med teknisk revisor og Energistyrelsen i, at det er en fejl, at klager har registreret et temperatursæt for varmfordelingen på 60/40 °C, jf. håndbogens kap. 7.2.1, stk. 5, og 9.14.2.

Der kan i henhold til håndbogens kap. 9.14.2 ses bort fra gulvvarme i rum, der samlet udgør mindre end 10 % af det opvarmede areal eller i rum under 10 m², men dette er ikke et krav. Det er Energiklagenævnets opfattelse, at det er valgfrit, om man vil se bort fra konstruktionsdele med indlagt varme i rum, der samlet udgør mindre end 10 % af det opvarmede areal eller i rum under 10 m².

Det kan derfor ikke anses for en fejl, at klager har valgt at indregne arealet med gulvvarme, selvom dette kun udgør 4-5 m². At klager vælger at indregne arealet kan dog ikke medføre, at temperatursættet ændres.

Energiklagenævnet giver derfor klager delvist medhold for så vidt angår dette klagepunkt.

Ref. 10: Registrering af varmfordelingsrør:

Energiklagenævnet er enig med teknisk revisor og Energistyrelsen i, at varmfordelingsrør skal registreres med 18 meter med tab på 0,21 W/mK og b-faktor på 0,7, 11 meter med tab på 0,24 W/mK og b-faktor på 0,5 samt 25 meter med tab på 0,21 W/mK og b-faktor på 0,5, jf. håndbogens kap. 8.9.3, 9.13 og 9.15.

Energiklagenævnet har herved lagt vægt på, at det er mest korrekt at anvende skemaerne i håndbogens kap. 9.13 og 9.15 eller andre anerkendte tabeller, medmindre man er i besiddelse af dokumenterede data omkring varmfordelingsrørens varmetab.

Ref. 11: Registrering af varmt brugsvand:

Energiklagenævnet er enig med teknisk revisor og Energistyrelsen i, at

brugsvand skal registreres som en pumpe med Pmax på 9 W, jf. håndbogens kap. 8.9.2, stk. 21. Energiklagenævnet er derimod ikke enig med teknisk revisor og Energistyrelsen i, at det er en fejl, at klager har sat fp (driftstiden) til 0,5.

Energiklagenævnet bemærker hertil, at det fremgår af håndbogens kap. 8.9.2, stk. 21, at driftstiden kan sættes til 1 (100 %). Det fremgår derimod ikke, at driftstiden i alle tilfælde skal sættes til 1.

Det er Energiklagenævnets vurdering, at der ikke er grundlag for at tilside-sætte klagers vurdering af, at driftstiden ligger på 0,5, selvom det vurderes, at det er en lav værdi.

Energiklagenævnet giver derfor klager medhold for så vidt angår denne del af klagepunktet.

Ref. 12: Registrering af cirkulationsrør:

Energiklagenævnet er enig med teknisk revisor og Energistyrelsen i, at cirkulationsrør skal registreres med 10 meter med tab på 0,21 W/mK og b-faktor på 0,7 samt 7 meter med tab på 1,03 W/mK og b-faktor på 0,5, jf. håndbogens kap. 8.9.2, 9.13 og 9.15.

Samlet afvigelse:

Energiklagenævnet finder, at klager har lavet enkelte fejl ved udarbejdelsen af energimærkningsrapporten for ejendommen. Energiklagenævnet er derfor enig med Energistyrelsen i, at klager skal berigtige de fejl og mangler, der er konstateret i Energistirelsens afgørelse, jf. energimærkningsbekendtgørelsens § 41, stk. 1, med undtagelse af de ændringer, der fremgår af denne afgørelse.

Energiklagenævnet er derimod ikke enig med Energistyrelsen i, at overtrædelsen bør medføre en påtale, jf. energimærkningsbekendtgørelsens § 41, stk. 2. Energiklagenævnet har herved lagt vægt på, at nævnet har givet klager medhold i nogle af klagepunkterne, samt at det er teknisk revisors vurdering, at der alt i alt er tale om en god, grundig og fyldestgørende rapport.

9. Energiklagenævnets afgørelse

Energiklagenævnet stadfæster Energistirelsens afgørelse af 13. september 2017 med de ændringer, der fremgår af nævnets begrundelse. Energiklagenævnet ophæver endvidere Energistirelsens afgørelse om, at afvigelserne medfører en påtale.

Sagen har været behandlet på Energiklagenævnets møde den 5. marts 2019.

Energiklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Afgørelsen er truffet i henhold til § 40, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1027 af

29. august 2017 om energimærkning af bygninger, jf. § 29, stk. 1, i lovbe-
kendtgørelse nr. 636 af 19. juni 2012 om fremme af energibesparelser i byg-
ninger.

Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. 40,
stk. 4, i bekendtgørelse nr. 1027 af 29. august 2017 om energimærkning af
bygninger.

Afgørelsen offentliggøres i anonymiseret form på hjemmesiden
www.naevneneshus.dk/ under menupunktet Nævnene > Energiklagenævnet
> Tidligere afgørelser.

På nævnets vegne

Peter Ulrik Urskov
Nævnens formand

Line Holst Juhl
Fuldmægtig, cand. jur.

Bilag

Uddrag af bekendtgørelse nr. 1027 af 29. august 2017 om energimærkning af bygninger:

§ 40. Følgende afgørelser truffet af Energistyrelsen kan påklages til Energi-klagenævnet:

- 1) Energistyrelsens afgørelse af klagesag, jf. § 38, stk. 4 og § 41.
- 2) Energistyrelsens påtale, jf. § 41, stk. 2, Energistyrelsens advarsel, jf. § 43, stk. 3, samt Energistyrelsens inddragelse, jf. § 44.

...

§ 41. Energistyrelsen kan i forbindelse med en klagesag efter § 38 og i sager om kvalitetssikring efter § 37 påbyde det certificerede energimærkningsfirma at berigtige fejl og mangler i en energimærkning, jf. dog § 34, stk. 3.

Stk. 2. Energistyrelsen kan udtale sig i klagesager efter § 38 og i sager om kvalitetssikring efter § 37 af energimærkninger udarbejdet af certificerede energimærkningsfirmaer efter § 38, stk. 3, eller påtale alvorlige eller gentagne fejl og mangler i energimærkninger og andre ydelser, som certificerede energimærkningsfirmaer udfører i deres egenskab af certificeret energimærkningsfirma samt energimærkningsfirmaets overtrædelse af forpligtelser efter kapitel 10. Energistyrelsens udtalelse eller påtale sendes til det certificerede energimærkningsfirma.